

РЕЦЕНЗИЯ

от акад. Иван П. Попчев - БАН

на дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Финанси и счетоводство“

на тема: „**Финансови и икономически ефекти от стимулиране на климатично неутрален растеж**“

от **Тодор Славчев Анев**

Със заповед № РД-21-2369/10.12.2024 г. на Ректор проф. д-р Румен Младенов в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България и с решение на Факултетния съвет на факултета по икономически и социални науки по процедурата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Финанси и счетоводство“ от Тодор Славчев Анев с дисертация на тема: „Финансови и икономически ефекти на климатично неутрален растеж“ съм определен за член на Научно жури.

При оценка на дисертационния труд, определящи са условията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и ППЗРАСРБ (Постановление № 202 от 10.09.2010 г., изм. и доп. ДВ, бр. 15 от 19 февруари 2019 г.) и поради това ще бъдат точно предадени:

1. Съгласно чл. 6 (3) от ЗРАСРБ „дисертационният труд трябва да съдържа научни или научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд трябва да показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания“.
2. Според чл. 27 (2) от ППЗРАСРБ дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на първичното звено. Дисертационният труд трябва да съдържа: заглавна страница; съдържание; увод; изложение; заключение - резюме на получените резултати с декларация за оригиналност; библиография.

Научен ръководител на дисертацията е проф. д-р Станимир Кабаиванов.

Цел на дисертационния труд на стр. 11 е: „**Въвеждане на количествено описани промени във финансовите потоци в националното стопанство след задаване на нормативни ограничения от отделните емисии парникови газове при създаването на добавена стойност в националното стопанство в краткосрочен план.**“

За решаване на основния проблем и **цел** на изследването са поставени следните

задачи (стр. 11-12):

1. Извеждане на статистически значими количествени връзки между добавената стойност за националното стопанство и на добавените стойности в избраните отрасли.
2. Анализ на връзките между добавената стойност в отраслите и негативните ефекти върху околната среда.
3. Установяване на количествени зависимости между добавената стойност и различни финансови показатели, разделени на бизнес и публични.
4. Извеждане на стационарно разпределение на стохастичните елементи от тези зависимости.
5. Определяне на линейно постижими математически зависимости и тяхното приложение за оптимизиране с оглед на нормативни ограничения.
6. Изчисляване на количествените ефекти от нормативно зададени ограничения на негативните екологични ефекти.
7. Калибриране на финансови инструменти за преразпределение на ресурси след въвеждане на ограниченията.
8. Откриване на методи за математическо моделиране и автоматизация (data mining) за извеждане на значими алгебрични и геометрични зависимости.
9. Систематизиране на получените изводи и обяснение на вероятността на предвиждащата им сила, както и разработване на структура и методология за прилагане на моделите в икономическата и финансовата политика.

Като се следва целта и задачите, дисертационният труд в обем от 224 стр. включва:

- Съдържание (3 - 5).
- Увод (**Глава 1**, стр. 7 - 15).
- Теоретична база на изследването (**Глава 2**, 16 - 64).
- Оценка на ефектите от климатично-неутрален растеж (**Глава 3**, 65 - 201).
- Заключение (201 - 210).
- Възможности за бъдещи изследвания (210 - 212)
- Приложение 1 - Номенклатура ESA (214)
- Приложение 2 - Използвани термини и означения (215 - 217)
- Използвани 202 източници (218 - 224).

На стр. 11 (автореферат) е „**Списък на публикациите на докторанта**“. Анализът на тези публикации показва следното:

- 1 публикация е в **списание** (№ 2);
- 1 публикация е в научни трудове на ФИНС-ПУ „П. Хилендарски“ (№ 3);
- 1 публикация е в трудове на научна конференция (№ 1).

Изпълнени са условията на ППЗРАСРБ за образователната и научна степен „доктор“ по 3.8 „Икономика“, докторска програма „Финанси и счетоводство“.

Съгласно чл. 6 (3) от ЗРАСРБ „**дисертационният труд трябва да съдържа научни или научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката**“. В дисертацията (стр. 210) са формулирани **пет приноса**, за които не се определя дали представляват оригинален принос в науката.

Накратко, **резултатите** в дисертацията могат да се систематизират така:

1. **Модел** за оценка на ефектите от промените, насочени към климатично-неутрален растеж. Фокусът е върху ефектите от извеждане на замърсяващите производства и стремежът към климатично неутрални технологии.
2. **Модели и инструменти**, които позволяват да се открият ефектите от целенасочените политики за климатично неутрален растеж от влиянието на икономическите фази и случайните фактори, заедно със специализирани синтетични дългови инструменти (Credit default Swaps, CDS), заслужава внимание, тъй като позволява по-прецизно и с висока честота на наблюдение на икономическото развитие.
3. **Моделите и инструментите** могат да послужат за оценка на европейските политики за зелен преход и устойчив климатично неутрален растеж.

Критични бележки:

1. Според чл. 6 (3) от ЗРАСРБ „дисертационният труд трябва да съдържа научни или научно-приложни резултати“, а не „приноси“ (стр. 210).
2. В дисертацията има публикации написани непълно. Например: без страници, ISSN или ISBN и т.н.

Въпроси по дисертационния труд:

1. Според чл. 6(3) от ЗРАСРБ, кои точно са „научните или научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката“? **Какви са критериите за оригиналност в науката?**
2. Възможно ли е да бъдат маркирани предстоящите научно изследователски и приложни направления по дисертационната теза във времето?

Авторефератът е на български език (32 стр.) и на английски език (32 стр.).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд отговаря на условията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ.

Давам **положително заключение** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на Тодор Славчев Анев.

Предлагам на Научното жури единодушно да гласува на Тодор Славчев Анев образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, докторска програма „Финанси и счетоводство“.

13.01.2025 г.

Рецензент: .....
/акад. Иван П. Попчев/